

Výzvy spojené s auditem účetních odhadů reálné hodnoty v současném tržním prostředí

Přínos tohoto souboru upozornění, který vydávají pracovníci Rady pro mezinárodní auditorské a ověřovací standardy (IAASB), tkví především v tom, že v rámci mezinárodních auditorských standardů (ISA) poukazuje na oblasti, které jsou v době, kdy na trhu panuje nejistota, zvláště důležité z hlediska auditu účetních odhadů reálné hodnoty¹⁾. Dokument byl vypracován s ohledem na nynější potíže na úvěrových trzích a zaměřuje se proto na finanční nástroje. Zabývá se také návaznými otázkami související s tím, zda pro účetní jednotku platí předpoklad nepřetržitého trvání. Tento soubor upozornění se vztahuje na **audit veškerých účetních jednotek, které drží investice v podobě finančních nástrojů, zvláště pak na nelikvidních trzích.**

Tento dokument nedoplňuje ani nemění standardy ISA, které jsou v současné době v platnosti a jejichž text je směrodatný. Jde o to, upozornit auditory na některé z povinností, které musí podle těchto standardů plnit. Skutečnost, že se zde některé standardy ISA zdůrazňují, neznamená, že ostatním není třeba věnovat pozornost. Příslušných standardů je třeba dbát vždy – ať jsou či nejsou v tomto dokumentu uvedeny. Při provádění auditu podle ISA musí auditori postupovat v souladu se **všemi** standardy ISA, které se vztahují k dané zakázce.²⁾

Dokument pojednává o následujících otázkách:

- výzvy v oblasti účetnictví vedeného na základě reálné hodnoty;
- vodítka a požadavky obsažené ve standardech, které jsou důležité především z hlediska reálné hodnoty;
- další faktory, které se uplatňují v účetních odhadech reálné hodnoty;
- iniciativy Rady pro mezinárodní účetní standardy;
- poslední revize standardů pro audit účetních odhadů a oceňování reálnou hodnotou – jde o revize, které sice ještě nejsou v platnosti, ale mohou být auditorům užitečné.

Situace

Oceňování reálnou hodnotou a její vykazování je důležité z hlediska mnohých rámců účetního výkaznictví. Předpokládá se, že auditori jsou si vědomi, že musí znát účetní zásady a pravidla vztahující se k účtování na základě reálné hodnoty včetně jejího vykazování a že musí věnovat velkou pozornost jejich uplatňování.

Zkušenosti z poslední doby ukazují, jaké komplikace mohou nastat při oceňování finančních nástrojů tam, kde se dostatečně tržní informace obtížně získávají, nebo nejsou k dispozici vůbec. Tím, jak zpracovatelům účetních závěrek a jejich auditorům nejlépe pomoci překonat tyto obtíže, se zabývala celá řada regulačních a jiných subjektů³⁾. Zpracovatelé závěrek a auditori mohou také čerpat z návodů vydávaných v jednotlivých zemích, kde se upozorňuje na náročnost jejich činnosti v současných podmínkách na trzích, kde panuje úvěrová krize a nedostatek likvidity.

Fórum finanční stability (FSF) vypracovalo zprávu⁴⁾ datovanou dnem 7. dubna 2008 pro ministry financí skupiny G7, kde se doporučuje přijetí vhodných opatření v následujících oblastech:

- posílení opatrnostního dohledu nad řízením kapitálu, likvidity a rizik;
- dosažení větší transparentnosti a kvalitnějšího oceňování;
- změna úlohy a způsobu využití odhadů úvěruschopnosti (úvěrového ratingu);
- posílení možností příslušných orgánů účinněji reagovat na rizika;
- silné mechanismy pro řešení tlaků ve finančním systému.

K doporučením, k nimž dospělo fórum FSF, patří i toto: „IAASB a s ní i hlavní orgány vydávající standardy na národní úrovni a příslušné regulační orgány by měly zvážit, jaké poučení plyne ze zmatků na trzích, přičemž tam, kde to bude nutné, by měly zdokonalit vodítka a pomůcky pro audit ocenění složitých a nelikvidních finančních produktů a s nimi souvisejících výkazů.“⁵⁾

¹⁾ Účetní odhad se v ISA definuje jako „přibližné určení výše peněžní částky, kdy nejsou k dispozici přesné metody ke stanovení její výše“. Termín se používá pro stanovení výše částky v reálné hodnotě, pokud existuje nejistota v ocenění, a také pro ostatní částky, které vyžadují odhad. Reálná hodnota se v ISA definuje jako „částka, za niž lze směnít aktivum nebo vypořádat závazek mezi dobře informovanými stranami, ochotnými realizovat transakci, přičemž transakce se realizuje za podmínek obvyklých na trhu“.

²⁾ Kompletní soubor standardů ISA, které jsou v současné době v platnosti, si lze stáhnout ze stránek na adrese: http://www.ifac.org/Members/DownLoads/2008_IAASB_Handbook_Part I-Compilation.pdf.

³⁾ Viz poslední kapitolu tohoto materiálu, kde se pojednává o práci poradní skupiny expertů IAASB

⁴⁾ Zpráva Fóra finanční stability o posílení tržní a institucionální elasticity (Zpráva FSF).

⁵⁾ Doporučení III.9 ve zprávě FSF.

IAASB už v únoru 2008 ustavila pracovní skupinu k posouzení, zda je zapotřebí zajistit další vodítka a pomůcky k problematice reálné hodnoty. Tato pracovní skupina dostala kromě toho za úkol vypracovat odpověď na doporučení FSF. Je složena ze zástupců auditorů a regulačních orgánů. Kromě nich byla oslovena širší skupina zainteresovaných stran včetně investorů a zpracovatelů účetních závěrek, kteří přispěli k informovanosti členů pracovní skupiny při jejích jednáních a zajistili i zpětnou vazbu k otázce, jakými činnostmi by IAASB mohla přispět k rozpracování možných vodítek pro audit účetních odhadů reálné hodnoty. Pracovní skupina doporučila vydat materiál upozorňující na příslušné texty v mezinárodních auditorských standardech ISA. Tento soubor upozornění je reakcí na uvedené doporučení.

Výzvy při použití reálné hodnoty v účetnictví

Definice reálné hodnoty ve standardech ISA, která se zmiňuje v poznámce pod čarou 1, vychází z mezinárodního účetního standardu 39 (IAS 39).⁶⁾ V příloze k ISA 545 se diskutuje o oceňování reálnou hodnotou a o jejím účtování v různých rámcích finančního výkaznictví a také o míře rozšíření oceňování reálnou hodnotou s tím, že v těchto rámcích může „reálná hodnota“ být definována různým způsobem.

Pro zpracovatele účetních závěrek a pro auditory jsou při posuzování účetních odhadů reálné hodnoty důležité především tyto faktory:

- cíl oceňování – účetní odhady reálné hodnoty se totiž vyjadřují hodnotou běžné transakce nebo položky v účetní závěrce na základě podmínek existujících ke dni ocenění;
- nutnost přihlížet k tomu, jak jsou významné předpoklady posuzovány jinými – například experty, kteří pro účetní jednotku nebo pro auditora pracují jako zaměstnanci nebo smluvní dodavatelé služeb;
- dostupnost (nebo nedostatek) podkladů či důkazních informací a jejich spolehlivost;
- rozsah aktiv a pasiv, u nichž lze účtování reálné hodnoty uplatnit, nebo u nichž se účtování reálné hodnoty vyžaduje;
- volba a náročnost vhodných hodnotících technik a modelů;
- nutnost náležitým způsobem uvést v účetní závěrce, jak bylo ocenění provedeno a s jakými nejistotami je nutno počítat – zvláště za situace, kdy relevantní trhy nejsou likvidní.

Z výše uvedených faktorů je v současných podmínkách nejnáročnějším úkolem pro zpracovatele účetních závěrek a následně pro auditory získávání spolehlivých informací důležitých z hlediska stanovení reálné hodnoty. Informace, které má management účetní jednotky k dispozici jako východisko pro účetní odhady reálné hodnoty, se značně liší jak svou povahou, tak spolehlivostí, a mají proto vliv na míru nejistoty, která odhady doprovází. Když trhy přestanou být aktivní, neboudou k dispozici informace o tržní hodnotě a odhady se musí provést podle jiných informací, často s uplatněním modelů, z nichž některé používají vstupy, které jsou „nepozorovatelné.“⁷⁾ Stupeň nejistoty odhadu je v takovém případě větší a ovlivňuje riziko významných nesprávností. Co mohlo v minulosti být jen běžným problémem ocenění, to se může stát zdrojem významného rizika.⁸⁾ Management za těchto podmínek má – nebo může získat – jen omezené množství informací, což znamená, že následně bude auditor mít k dispozici omezené množství podkladů k auditu. Ať však jde o pozorovatelné nebo nepozorovatelné vstupy, musí zpracovatelé účetní závěrky mít pro tyto vstupy důkazní informace; také auditři musí posléze získat dostatečné množství vhodných důkazních informací, přičemž si musí být vědomi, že tyto informace se mohou lišit od materiálů, které byly k dispozici dříve.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že odhady reálných hodnot jsou sice v podmínkách tržní nejistoty krajně obtížné, přitom ale nic nenasvědčuje, že získání dostatečných informací k použití těchto reálných hodnot v účetní závěrce je zcela nemožné.

Běžně se předpokládá, že se reálné hodnoty vztahují především k finančním aktivům a finančním pasivům, avšak použití reálné hodnoty je širší. Dopady účtování reálné hodnoty v závislosti na rámci finančního výkaznictví nalézáme v penzijních závazcích stanovených managementem, v hodnotě goodwillu a nehmotného majetku získaného akvizicí nebo fúzí, v hodnotě nemovitostí, v nadačních fondech, platbách založených na akciích, v nepeněžních směnách a v jiných kategoriích aktiv a pasiv.

Vodítka a požadavky standardů ISA důležité pro audit účetních odhadů reálné hodnoty

Základním standardem, který má bezprostřední význam pro audit účetních odhadů reálné hodnoty, je ISA 545. Stanoví zásady a poskytuje vodítka k auditu oceňování reálnou hodnotou a k vykazování reálných hodnot v účetní závěrce. Oceňování reálnou hodnotou se u aktiv a pasiv a u složek vlastního kapitálu může provádět jak při počátečním zaúčtování transakcí, tak při pozdějších změnách hodnoty. Ovšem i finanční nástroje a jiná aktiva, která byla zaúčtována ve výši historických nákladů, ale nevyžadují přecenění reálnou hodnotou, si (v závislosti na rámci vykazování) mohou vyžádat posouzení reálné hodnoty – například pro účely dodatečného vykázaní nebo pro odhad opravných položek nebo odhadů ztrát ze snížení hodnoty. Ke změ-

⁶⁾ IAS 39 „Finanční nástroje: účtování a oceňování.“

⁷⁾ „Pozorovatelné vstupy“ jsou vstupy, které odrážejí předpoklady, jaké by účastníci trhu použili při stanovení hodnoty určitého aktiva nebo pasiva, kteréžto předpoklady by vycházely z tržních dat získaných ze zdrojů nezávislých na vykazující společnosti. „Nepozorovatelné vstupy“ jsou vstupy, které odrážejí vlastní předpoklady vykazující společnosti o tom, jakých předpokladů by účastníci trhu použili ke stanovení hodnoty daného aktiva nebo pasiva, kteréžto předpoklady by vycházely z nejlepších informací dostupných za daných podmínek.

⁸⁾ O významných rizicích pojednává standard ISA 315, „Znalost účetní jednotky a jejího prostředí a vyhodnocení rizik výskytu významné nesprávnosti“, odst. 108-114.

nám, které během doby nastanou v ocenění reálnou hodnotou, se v různých rámcích účetního vykazování může přistupovat různým způsobem. Některé rámce účetního výkaznictví mohou například vyžadovat přímé zaúčtování takových změn do vlastního kapitálu, zatímco podle jiných systémů se tyto změny mohou promítnout ve výnosech.

Uvedený standard ISA se zabývá základním požadavkem, podle něhož auditoři musí získat dostatek adekvátních důkazních informací svědčících o tom, že ocenění reálnou hodnotou a její vykazování jsou v souladu s příslušným rámcem účetního výkaznictví dané účetní jednotky. Standard obsahuje další požadavky, kterými se pro účely auditu reálné hodnoty upravují požadavky jiných standardů ISA – především těch, které se týkají znalosti účetní jednotky a jejího prostředí a vyhodnocování rizik výskytu významných nesprávností⁹⁾, reagování na vyhodnocená rizika¹⁰⁾, využití práce experta¹¹⁾, získávání prohlášení vedení k auditu¹²⁾ a komunikací s osobami pověřeným řízením a správou účetní jednotky¹³⁾.

Standard ISA 300¹⁴⁾ vyžaduje, aby auditor stanovil celkovou strategii auditu. Součástí stanovení celkové strategie auditu je určení charakteristik zakázky, podle nichž se definuje její rozsah – například použitý rámec účetního výkaznictví a konkrétní požadavky na vykazování, specifické pro dané odvětví. V případě auditů účetních závěrek bank nebo tam, kde se uplatňují derivátové finanční nástroje, auditor postupuje kromě standardů ISA, rovněž i s přihlédnutím k IAPS 1006¹⁵⁾ nebo IAPS 1012¹⁶⁾ a v nich hledá další vodítka¹⁷⁾.

Znalost účetní jednotky a jejího prostředí

U všech zakázek se požaduje, aby se auditoři v dostatečné míře seznámili s auditovanou účetní jednotkou a s jejím prostředím včetně vnitřního kontrolního systému tak, aby byli schopni identifikovat a vyhodnotit rizika významného zkreslení, k němuž v účetní závěrce může dojít v důsledku podvodu nebo chyby, a aby zároveň byli schopni navrhnout a provést další auditorské postupy¹⁸⁾. Jde mimo jiné o znalost cílů a strategií účetní jednotky a s nimi spojených podnikatelských rizik, která mohou vést k významným nesprávnostem v účetní závěrce. Dále by auditoři měli vědět, jak daná účetní jednotka zjišťuje podnikatelská rizika, která jsou důležitá z hlediska cílů účetního výkaznictví a jak rozhoduje o opatřeních k řešení těchto rizik, a měli by znát i výsledky získané těmito postupy. Pokud jde o finanční nástroje, jsou některé z nich značně složité – účetní jednotka i auditor proto musí být dobře obeznámeni s povahou finančních nástrojů, do kterých účetní jednotka investovala, nebo které jsou vůči ní uplatňovány. Musí také znát příslušná rizika¹⁹⁾. Auditor získá přehled o finančních nástrojích například tím, že se obeznámí s postupy používanými účetní jednotkou k investování do určitých konkrétních finančních nástrojů a s informacemi, které účetní jednotka získala v souvislosti s daným investičním rozhodnutím.

Za stanovení procesu účetního a finančního vykazování s určením způsobu oceňování reálnou hodnotou odpovídá vedení účetní jednotky²⁰⁾. Ocenění reálnou hodnotou a tím i postup stanovený vedením k určení reálné hodnoty může v některých případech být jednoduchý a spolehlivý. Při stanovení reálné hodnoty obchodovatelných cenných papírů v držení účetní jednotky může vedení například mít možnost vycházet z publikovaných cenových kotací. Některá ocenění reálnou hodnotou jsou však ze své podstaty složitější než ostatní a mohou se do značné míry opírat jen o předpoklady – to platí především tam, kde chybějí skutečně aktivní trhy. Je-li auditor obeznámen s procesem oceňování reálnou hodnotou a zná jeho obtížnost, dokáže snáze identifikovat a vyhodnotit rizika významných nesprávností, které se mohou vyskytnout při určování povahy, načasování a rozsahu dalších auditorských postupů. Ve standardu ISA 545 se uvádí, co dalšího auditor bere v úvahu, aby porozuměl, jakým postupem účetní jednotka provádí ocenění reálnou hodnotou a jak ji vykazuje.²¹⁾

Již zmiňovaná zpráva Fóra finanční stability (FSF) důrazně doporučuje finančním institucím, aby uplatňovaly striktní a přesné postupy oceňování a aby zveřejňovaly důkladné informace o metodách ocenění²²⁾. Ve zprávě se má za to, že určitým účetním jednotkám prospějí „důsledné vnitřní procesy vyžadující kritický úsudek a disciplínu při oceňování složitých nebo potenciálně nelikvidních cenných papírů držených účetní jednotkou“, protože s takovými vnitřními procesy budou lépe vybaveny pro řešení výzev na současných trzích. Proto lze považovat za vhodné, aby k získání lepšího přehledu o příslušných odvětvových a regulačních faktorech podle ISA 315 zařadil auditor do svých postupů dotazování vedení s cílem zjistit, zda byly oceňovací postupy během roku pro-

⁹⁾ ISA 315, „Znalost účetní jednotky a jejího prostředí a vyhodnocení rizik výskytu významné nesprávnosti“.

¹⁰⁾ ISA 330, „Postupy prováděné auditorem v reakci na vyhodnocená rizika“.

¹¹⁾ ISA 620, „Využití práce experta“.

¹²⁾ ISA 580, „Prohlášení vedení k auditu“.

¹³⁾ ISA 260, „Předávání informací o záležitostech auditu osobám pověřeným řízením účetní jednotky“.

¹⁴⁾ ISA 300, „Plánování auditu účetní jednotky“, odstavec 8.

¹⁵⁾ Mezinárodní pokyn pro auditorskou praxi (IAPS) 1006, „Audit účetní závěrky bank“.

¹⁶⁾ IAPS 1012, „Audit finančních derivátů.“

¹⁷⁾ IAPS 1006 a IAPS 1012 odkazují ke starším verzím některých ISA, ale obsahují přitom určité relevantní informace, které mohou být auditorům užitečné. Pro práci auditora tam, kde činnost auditované účetní jednotky podléhá bankovními dohledu, může být relevantní také IAPS 1004, „Vztah mezi bankovním dohledem a externími auditory“.

¹⁸⁾ ISA 315, odstavec 2.

¹⁹⁾ ISA 315, odstavec 25.

²⁰⁾ ISA 545, odstavec 4.

²¹⁾ ISA 545, odstavec 12.

²²⁾ Doporučení III.9 ve zprávě FSF.

jednány s dohledovými nebo jinými regulačními orgány a zda samo vedení provedlo prověrku svých postupů tak, jak to doporučuje FSF.

Navrhování a provedení postupů reagujících na odhadovaná rizika významných nesprávností

Povaha, načasování a rozsah auditorských postupů budou záviset na tom, s jakou pravděpodobností by při oceňování reálnou hodnotou mohlo dojít k významným nesprávnostem. Znalosti, o nichž se pojednává výše, využívá auditor k naplánování a realizaci postupů reagujících na riziko významných nesprávností. Auditorův odhad rizik spojených s finančními nástroji může ovlivnit řada faktorů:

- zda má daná účetní jednotka zavedeny kontrolní postupy pro přijímání investičních rozhodnutí a zda jsou tato rozhodnutí projednána s osobami pověřenými řízením a správou účetní jednotky;
- úroveň obvyklé péče (due diligence) věnované určitým investicím – především zda auditor nabude přesvědčení, že vedení před investováním do finančních nástrojů přijalo opatření k vyhodnocení rizik, která z těchto finančních nástrojů mohou vzniknout;
- odborná úroveň osob odpovědných za přijetí investičních rozhodnutí;
- zda má daná účetní jednotka schopnost provést následné ocenění finančních nástrojů a potvrdit, že povinnosti těch, kdo odpovídají za investování, jsou náležitě odděleny od povinností těch, kdo provádějí ocenění příslušných investic; dosavadní výsledky a zkušenosti vedení z vyhodnocování rizik spojených s určitými finančními nástroji.

Výzvami pro vedení může být situace, kdy se při účetních odhadech reálné hodnoty pracuje s „nepozorovatelnými“ vstupy, což bývá hlavně v případě nelikvidních trhů. Vedení nemusí mít své vlastní odborné kapacity na oceňování nelikvidních nebo složitých finančních nástrojů, nebo může mít k dispozici jen omezené zdroje informací ke stanovení jejich hodnoty. Je možné, že se vedení při zpracování ocenění nelikvidních aktiv reálnou hodnotou bude muset opírat nikoli o skutečné údaje, ale o předpoklady – včetně předpokladů, u nichž se musí spolehnout na práci expertů. Předpoklady jsou nedílnou součástí složitějších metod oceňování, například těch, kde se používá kombinace odhadů očekávaných budoucích peněžních toků s odhady hodnot, které by oceňovaná aktiva nebo pasiva měla mít v budoucnosti a které budou diskontovány na současnou hodnotu.

Spolehlivost auditorských důkazních informací je ovlivňována jejich zdrojem a povahou. Vedení může pro ocenění reálnou hodnotou využít například údaje od makléřů – jestliže ale takový údaj pochází od instituce, která daný finanční nástroj původně prodala, může jeho hodnota být méně objektivní a bude třeba ji doplnit podklady od jednoho nebo více dalších makléřů nebo údaji od poskytovatelů služeb pro stanovení cen na základě reálné hodnoty (pricing service)²³⁾. Tyto subjekty (stejně jako makléři) však často používají oceňovací metody, které vedení nebo auditor nezná, potřebuje auditor k pochopení povahy takových údajů informace, jak byly údaje získány. Je zde například otázka, zda je daná hodnota založena na soukromých obchodech, na obchodování podobných finančních nástrojů, nebo vychází z modelu peněžních toků či z nějaké kombinace vstupů? Při poznávání povahy makléřských údajů jde o jejich spolehlivost a o jejich soulad s cílem oceňování reálnou hodnotou.

Změny na trzích mohou vést ke změnám přístupu k oceňování. Je všeobecně žádoucí, aby účetní informace byly konzistentní; jestliže se ale změní okolnosti, může tato jejich vlastnost být nežádoucí. Ve standardu ISA 545²⁴⁾ se pro ilustraci změny okolností uvádí příklad zavedení aktivního trhu, kdy došlo k přechodu od oceňování podle modelu k oceňování podle tržní ceny. Ve stávajícím prostředí mají změny opačný směr, protože trhy přestávají být aktivní. I tam, kde se konzistentně používají modely, je nutné zkoumat, zda nadále platí příslušné předpoklady. Kromě toho je třeba připomenout, že modely mohly být kalibrovány v dobách, kdy byly k dispozici přiměřené tržní informace, ale nehodí se k získání přiměřených ocenění v dobách, kdy se projeví nečekané tlaky. V souladu s tím by měl auditor zjistit, do jaké míry jsou přístupy k hodnocení konzistentní a do jaké míry je vhodné tyto přístupy změnit.

Změnou přístupu k ocenění však nelze ospravedlňovat změnu základního cíle oceňování – tím musí být reální hodnota definovaná v rámci účetního výkaznictví; nelze tedy přejít například k jakési doporučené „inherentní“ nebo „fundamentální“ hodnotě.

Z čeho se skládají důkazní informace pro audit, v jakém množství a kvalitě se tyto informace mají získat a jaké postupy má auditor požit k jejich získání, k tomu lze nalézt vodítka a normy ve standardu ISA 500²⁵⁾. Pokud vedení není schopné podat ke svým oceněním náležité podklady, bude pro auditora obtížné získat dostatečně vhodné důkazní informace. Důkazní informace o předpokladech a o platnosti modelů však nutně musí být méně spolehlivé než důkazní informace o tržní ceně získané z aktivního trhu, a proto je možné, že bude třeba se poohlédnout po více zdrojích podkladů a tak nashromáždit dostatečné množství vhodných důkazních informací – potřebné množství důkazních informací totiž souvisí s rizikem významných nesprávností (čím větší riziko, tím více důkazních informací bývá zapotřebí)²⁶⁾. Auditor nebo expert povoláný auditorem může například použít model k porovnání svých výsledků s výsledky modelu použitého vedením účetní jednotky a podle tohoto srovnání pak vyhodnotit, zda hodnoty stanovené podle modelu použitého vedením jsou přiměřené.

Auditor může kromě toho zvážit, zda z vnějších zdrojů lze získat důkazní informace, podle nichž bude možné měřit postupy uplatňované danou účetní jednotkou. Například ze zdrojů sledujících zajišťování prostředků v institucích může auditor získat

²³⁾ Určitá relevantní vodítka lze nalézt ve standardu ISA 545, odstavec 33-36

²⁴⁾ ISA 545, odstavec 28

²⁵⁾ ISA 500, Důkazní informace

²⁶⁾ ISA 500, odstavec 7

důkazní informace o tom, zda ocenění provedená danou účetní jednotkou jsou přiměřená, jde-li o investování do podobných finančních nástrojů.

Využití práce experta

Proces vytváření celkové strategie auditu pomáhá auditorovi při zajištění zdrojů potřebných k realizaci zakázky, pokud jde o povahu, časové rozvržení a rozsah těchto zdrojů. K tomuto procesu patří auditorovo hodnocení zdrojů, které je třeba vyčlenit pro specifické oblasti auditu – například pro využití členů týmu s odpovídající kvalifikací a praxí pro práci v oblastech s vysokým rizikem – nebo rozhodování, zda je třeba k řešení složitějších záležitostí přizvat experty.

Pokud jde o účetní odhady reálné hodnoty, měl by tým pracující na auditorské zakázce zahrnovat alespoň jednoho nebo dva auditory s dostatečnými zkušenostmi, znalostmi a dovednostmi pro oblast účtování reálné hodnoty – ti by měli zajistit, aby činnost týmu byla v souladu s požadovanými postupy pro kontrolu kvality²⁷⁾. Může také být zapotřebí zajistit, aby v týmu byl odborník v oblasti metodiky odhadování reálné hodnoty, nebo aby takového odborníka bylo možné v případě potřeby povolát. Potřeby těchto odborných předpokladů si auditor může být vědom už v době, kdy přijímá zakázku, nebo si tuto nutnost může uvědomit později, až po bližším seznámení s danou účetní jednotkou a jejím prostředím. Standard ISA 545 požaduje, aby auditor určil, zda je třeba využít práce experta a aby v případě, že se s prací experta počítá, postupoval auditor v souladu s požadavky ISA 620²⁸⁾.

Standard ISA 620 stanoví normy a vodítka pro situace, kdy se práce experta použije jako zdroj důkazních informací, bez ohledu na to, zda expertovu práci využije účetní jednotka nebo auditor. Při využití práce provedené expertem se požaduje, aby auditor získal dostatek vhodných důkazních informací, které dosvědčí, že tato práce je vhodná k použití pro účely daného auditu²⁹⁾.

Ve standardu ISA 620 se vysvětluje, že při použití práce experta je sám expert odpovědný za vhodnost a přiměřenost předpokladů a metod a za jejich uplatnění. Přitom ovšem platí, že se s použitými předpoklady a metodami musí náležitě seznámit i auditor, který musí být schopen – s přihlédnutím ke svým znalostem o činnosti účetní jednotky a k výsledkům jiných auditorských postupů – posoudit vhodnost a přiměřenost těchto předpokladů a metod. Vodítka obsažená v tomto standardu doplňuje standard ISA 545, který obsahuje pokyny k využití práce expertů³⁰⁾ a k auditorskému uvěření významných předpokladů použitých vedením³¹⁾.

Prohlášení vedení

Podle standardu ISA 545 auditor získá písemná prohlášení vedení účetní jednotky o přiměřenosti významných předpokladů a o tom, zda tyto předpoklady náležitě odrážejí úmysl a schopnost vedení realizovat jménem účetní jednotky určitý sled kroků tam, kde takové kroky budou vhodné z hlediska oceňování reálnou hodnotou nebo jejího vykazování.³²⁾ Podle povahy, závažnosti a složitosti reálných hodnot může prohlášení vedení k oceněním reálnou hodnotou a k vykazování reálné hodnoty v účetní závěrce zároveň obsahovat i vyjádření k následujícím skutečnostem:

- vhodnosti metod ocenění včetně souvisejících předpokladů použitých vedením při stanovení reálných hodnot v příslušném rámci účetního výkaznictví a důslednosti aplikace těchto metod,
- vhodnosti východiska použitého vedením při nedodržení předpokladu souvisejícího s použitím reálné hodnoty a uvedeného v rámci příslušného rámce účetního výkaznictví účetní jednotky (v případě účetních odhadů, které nebyly hodnoceny nebo vykázány v reálné hodnotě),
- úplnosti a vhodnosti vykazovaných údajů týkajících se reálných hodnot v rámci příslušného rámce účetního výkaznictví účetní jednotky,
- otázky, zda události po datu účetní závěrky vyžadují provedení úprav v ocenění reálnou hodnotou a v jejím vykazování v účetní závěrce.

Komunikace s osobami pověřenými řízením a správou

Standard ISA 260 vyžaduje, aby auditóři komunikovali o otázkách auditu, které mají vztah k řízení, s osobami pověřenými řízením a správou společnosti³³⁾. Standard ISA 545 upozorňuje, že vzhledem k nejistotám spojeným s oceňováním reálnou hodnotou, může být z hlediska řízení důležitý potenciální vliv jakýchkoli významných rizik souvisejících s účetní závěrkou³⁴⁾. Auditor například posoudí možnost komunikace o charakteru významných předpokladů používaných při ocenění reálnou hodnotou, míru subjektivity obsaženou ve vytváření těchto předpokladů a relativní významnost položek oceňovaných reálnou hodnotou

²⁷⁾ ISA 220, Řízení kvality u auditů historických finančních informací, odstavec 19-20.

²⁸⁾ ISA 545, odstavec 29-30

²⁹⁾ ISA 620, odstavec 2

³⁰⁾ ISA 545, odstavec 29-32

³¹⁾ ISA 545, odstavec 37-49

³²⁾ ISA 545, odstavec 63

³³⁾ ISA 260, odstavec 2

³⁴⁾ ISA 545, odstavec 65

pro účetní závěrku jako celek. Komunikace s osobami pověřenými řízením a správou může také být nutná tehdy, je-li zapotřebí zajistit odpovídající kontrolu v souvislosti s přísliby uzavření smluv o finančních nástrojích a s následnými oceňovacími postupy.

Určité auditorské záležitosti mající vztah k řízení budou pravděpodobně mít vztah i k bankovnímu dohledu, zejména tam, kde tyto záležitosti mohou vyžadovat rychlou reakci ze strany dohledu.³⁵⁾ V mnoha zemích jsou požadavky týkající se auditorovy komunikace s bankovním dohledem stanoveny zákonem, podmínkami dohledu nebo oficiální dohodou či protokolem. Tam, kde podobné podmínky, dohody nebo protokoly chybějí, vyzve auditor vedení nebo osoby pověřené řízením a správou, aby ho včas informovali o záležitostech, které by se dle úsudku auditora, mohly stát předmětem naléhavého zájmu bankovního dohledu.

Zveřejnění informací o použití reálné hodnoty

Auditor zhodnotí, zda informace o reálných hodnotách zveřejněné účetní jednotkou jsou v souladu s rámcem jejího účetního výkaznictví.³⁶⁾ V dobách nejistot nabývají vykázané hodnoty na významu a auditor může riziko potenciálních závažných nesprávností v některých případech považovat za významné.³⁷⁾ V některých rámcích účetního výkaznictví se vyžaduje zveřejnění specifických informací týkajících se nejistot všeobecně i vykazování konkrétních údajů týkajících se finančních nástrojů³⁸⁾. Některé rámce finančního výkaznictví například předepisují:

- zveřejnění klíčových předpokladů a jiných zdrojů pro odhadování nejistot, které s sebou nesou významné riziko závažných úprav účetní hodnoty aktiv a pasiv. Požadavky na toto vykazování lze popsat například s použitím termínu „klíčové zdroje nejistot při odhadování“ nebo „kritické účetní odhady“,
- zveřejnění rozmezí možných výstupů a předpokladů použitých při stanovení těchto rozmezí,
- zveřejnění údajů o významnosti účetních odhadů reálné hodnoty pro finanční situaci a výkonnost dané účetní jednotky,
- zveřejnění kvalitativních hodnot – jde například o míru rizika a způsob jeho vzniku, o cíle účetní jednotky, o její metodiky a postupy pro zvládání rizik, metody měření rizik a veškeré změny v těchto kvalitativních údajích oproti stavu v předcházejícím období,
- zveřejnění kvantitativních hodnot – například rozsahu rizik, jimž je účetní jednotka vystavena podle informací, které klíčové pracovníci vedení získali z vnitřních zdrojů včetně úvěrového rizika, rizika nedostatečné likvidity a tržního rizika.

Požadavky na zveřejnění hodnot jsou sice důležité, ale nikoho neopravňují k nesprávnému účtování, ani neumožňují, aby vedení použilo v účetní závěrce odhady reálné hodnoty bez uvedení dostatečných důkazních informací.

Další faktory, které se uplatňují v účetních odhadech reálné hodnoty

Odovědnost auditora při posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky

Podle ISA 240³⁹⁾ auditor vyhodnotí rizika významných nesprávností způsobených podvodem. V době tržní nestability může účetní jednotka utrpět neočekávané ztráty, které vzniknou tím, že se účetní jednotka neubrání extrémním výkyvům v cenách komodit, nebo že dojde k nepředpokládanému snížení hodnoty aktiv, že vedení při obchodní činnosti nesprávně posoudí situaci atd. Navíc se mohou projevit potíže s kapitálovým financováním, čímž vznikají tlaky na vedení, které má obavy o platební schopnost podniku. To vše může vést k rozhodnutí o falšování účetní závěrky: vedení si může chtít zajistit osobní bonusy, zakrýt chyby v řízení, vyhnout se překročení limitů zadluženosti, nebo nechce vykázat katastrofální ztráty.

Podvodné účetní výkaznictví je často spojeno s tím, že vedení obejde kontrolní opatření, která se jinak jeví jako efektivně fungující. Může jít o nepřiměřené úpravy předpokladů nebo o změnu úsudků použitých pro odhad účetních zůstatků – například použití předpokladů pro účetní odhady reálné hodnoty, které neodpovídají předpokladům, které lze pozorovat na trhu. Kde jsou trhy nelikvidní, tam při zvýšeném využívání modelů a nedostatečném tržním porovnávání mohou vznikat příležitosti ke zmanipulování nebo obejití hodnot, které vypočítali makléři nebo experti. Přirozená tendence ke zkreslování úsudku ve prospěch nejpříznivějších hodnot případného širšího rozpětí se může projevit i bez podvodných úmyslů, i když platí, že co vyhlíží příznivě, nemusí vždy vést k nejvyššímu zisku nebo nejmenší ztrátě.

Při auditu účetních odhadů reálné hodnoty se proto může stát, že auditor bude muset posoudit, zda existující okolnosti nejsou příčinou zvýšeného rizika podvodu. Při ověřování úsudků a rozhodnutí uplatněných vedením při účetních odhadech reálné hodnoty může auditor narazit na skutečnosti svědčící o možné subjektivní zaujatosti vedení; v takovém případě je možné, že auditor bude muset posoudit, jaké jsou souvislosti pro zbyvající části auditu.

³⁵⁾ Mezinárodní pokyn pro auditorskou praxi (IAPS) 1004, odstavec 52

³⁶⁾ ISA 545, odstavec 56-60

³⁷⁾ Ve standardu ISA 315 se o významných rizicích pojednává v odstavcích 108-114

³⁸⁾ Například Mezinárodní účetní standard (IAS) 1, Předkládání účetní závěrky, a Mezinárodní standard účetního výkaznictví (IFRS) 7, Finanční nástroje: vykazování

³⁹⁾ ISA 240, Postup auditorů při posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky

Zpráva nezávislého auditora o účetní závěrce

ISA 700⁴⁰⁾ vyžaduje, aby auditor vyhodnotil závěry, ke kterým došel na základě důkazních informací shromážděných pro účely formulování výroku k účetní závěrce. Při formulování výroku o tom, zda účetní závěrka v souladu s příslušným rámcem účetního výkaznictví podává věrný a poctivý obraz nebo ve všech významných ohledech věrně zobrazuje skutečnost, auditor rovněž hodnotí, zda je účetní závěrka korektně prezentována. Auditor přitom posuzuje, zda účetní závěrka včetně přílohy věrně zobrazuje podkladové transakce a události v kontextu použitého rámce účetního výkaznictví.

Za určitých okolností může auditor usoudit, že je třeba upozornit na případnou významnou nejistotu. V takovém případě zahrne do auditorské zprávy odstavce zdůrazňující významnou skutečnost. Způsob, jímž tak učiní, se popisuje ve standardu ISA 701⁴¹⁾. Nejistota se v tomto standardu definuje takto: „Nejistota představuje okolnost, jejíž důsledky jsou závislé na rozhodnutích nebo událostech, které nejsou pod přímou kontrolou účetní jednotky ale které mohou ovlivnit účetní závěrku“. Ve striktním smyslu slova tento popis nevystihuje typ nejistoty v odhadech, která by ovlivňovala oceňování reálnou hodnotou. Bez ohledu na to, jak je uvedeno výše v textu, v dobách nejistoty mohou údaje o reálné hodnotě vykázané v účetní závěrce nabýt zvláštního významu. Takové zdůraznění významné skutečnosti však nebude alternativou k modifikaci auditorova výroku, jestliže auditor nemá možnost získat dostatek vhodných důkazních informací, nebo jestliže auditor nesouhlasí s tím, jak je s reálnou hodnotou naloženo v účetní závěrce.

Předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky

Při plánování a provádění auditorských postupů a při vyhodnocování jejich výsledků auditor posoudí, zda vedení při sestavování účetní závěrky vhodně použilo předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky, přičemž zároveň uváží, zda nenastaly události nebo podmínky, které mohou významně zpochybnit schopnost nepřetržitého trvání účetní jednotky⁴²⁾. Podle předpokladu nepřetržitého trvání účetní jednotky se na účetní jednotku obvykle pohlíží jako na subjekt, který bude v dohledné budoucnosti pokračovat v podnikatelské činnosti a který nehodlá ani není nucen jít do likvidace, ukončit obchodování nebo hledat ochranu před věřiteli v souladu s příslušnými zákony nebo nařízeními. Aktiva a pasiva jsou tudíž zaúčtována na základě předpokladu, že účetní jednotka bude v rámci své běžné podnikatelské činnosti schopna realizovat svá aktiva a uhrazovat svoje závazky⁴³⁾.

Je-li účetní jednotka konfrontována se zhoršujícími se tržními podmínkami, může se zvýšit riziko, že přestane splňovat předpoklad nepřetržitého trvání. Faktory, které je třeba vzít v úvahu, zahrnují:

- vliv významných úprav hodnot aktiv zaúčtovaných v reálné hodnotě nebo vyžadujících vytvoření opravných položek (např. vliv na poměrové ukazatele),
- zdroje finančních prostředků – zda budou nadále k dispozici za stávajících tržních podmínek,
- změny v nákladech na financování (cost of finance),
- vliv změn na trhu na schopnost realizovat aktiva,
- zhoršující se situace na trhu, kde operuje daná účetní jednotka,
- prodej aktiv se značnou ztrátou může významnou měrou snížit kapitál,
- očekávané soudní nebo regulační řízení proti účetní jednotce zúčastněné na prodeji finančních nástrojů.

Po posouzení těchto faktorů může auditor dospět k závěru, že existují významné nejistoty související s událostmi nebo podmínkami, které mohou významně zpochybnit schopnost účetní jednotky plnit předpoklad nepřetržitého trvání. To si může vyžádat zveřejnění příslušných údajů v účetní závěrce a zařazení odstavce zdůrazňujícího významnou skutečnost do auditorské zprávy. V krajních případech se může stát, že auditor nebude souhlasit se základními účetními zásadami uplatňovanými v dané účetní jednotce.

Iniciativy Rady pro mezinárodní účetní standardy (IASB)

Zpráva Fóra finanční stability (FSF) obsahuje také celou řadu doporučení pro IASB⁴⁴⁾. V reakci na tato doporučení ustavila IASB poradní skupinu expertů pro otázky oceňování reálnou hodnotou a otázky jejího vykazování v obdobích, kdy trhy nejsou aktivní. Skupina je složena ze zpracovatelů a uživatelů účetních závěrek a dále z auditorů a pracovníků regulačních orgánů. Podle sdělení IASB byla tato poradní skupina pověřena, aby posoudila možnosti zkvalitnění vodítek pro oceňování a vykazování finančních nástrojů a také možnosti zkvalitnění vodítek pro vykazování v dobách, kdy trhy přestanou být aktivní.

IASB nedávno na svých webových stránkách zveřejnila návrh souhrnné informace z jednání zmíněné poradní skupiny expertů⁴⁵⁾. Jde o dokument, který poskytuje užitečné informace a vodítka pro oceňování reálnou hodnotou a pro její vykazování.

⁴⁰⁾ ISA 700, Zpráva auditora o úplné účetní závěrce určené k všeobecným účelům, odstavec 11

⁴¹⁾ ISA 701, Modifikace zprávy auditora.

⁴²⁾ ISA 570, Předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky.

⁴³⁾ ISA 570, odstavec 3

⁴⁴⁾ Doporučení III.4, III.5 a III.6 ve zprávě FSF

⁴⁵⁾ Poradní skupina expertů: Measuring and disclosing the fair value of financial instruments in markets that are no longer active (Oceňování a vykazování reálné hodnoty finančních nástrojů na trzích, které přestaly být aktivní). Návrh dokumentu vydaný 16. září 2008 a uvedený na stránkách <http://www.iasb.org/Current+Projects/IASB+Projects/Fair+Value+Measurement/Fair+value+of+financial+instruments+in+markets+that+are+no+longer+active.htm>.

Dokument sice nestanoví nové požadavky pro účetní jednotky, které používají Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS), ale tyto subjekty pravděpodobně záhy zjistí, že jim tato vodítka pro postupy a úsudky uplatňované při oceňování reálnou hodnotou a jejím vykazování mohou účinně pomoci při plnění cílů a požadavků IFRS.

Na práci poradní skupiny expertů navazuje pracovní skupina Rady pro mezinárodní auditorské a ověřovací standardy (IAASB). Členové této skupiny jsou přesvědčeni, že návrh souhrnného dokumentu z jednání poradní skupiny expertů je sice určen zpracovatelům účetních závěrek, ale může být užitečný také auditorům – ti totiž vyhodnocují reálné hodnoty zpracované vedením. Oblasti dokumentu, které mohou být nejužitečnější, zahrnují:

- aktivní trhy vs. neaktivní trhy,
- hodnocení dostupných tržních informací,
- informace od makléřů a poskytovatelů služeb spojených se stanovením cen na základě reálné hodnoty (pricing service) – včetně kotací od nezávislých makléřů,
- využití modelů,
- změny, k nimž časem dochází u modelů a předpokladů,
- rozšířené zveřejňování informací o finančních nástrojích, které jsou předmětem zvláštního zájmu uživatelů.

Na webových stránkách IASB lze také nalézt nedávné aktualizace řady projektů IASB. Tyto aktualizace jsou reakcí na doporučení FSF⁴⁶⁾.

Nedávné revize stávajících standardů pro audit účetních odhadů, oceňování reálnou hodnotou a její vykazování a zveřejňování – standard ISA 540 (revidovaný a přeformulovaný)⁴⁷⁾

V návaznosti na projekt vyšší srozumitelnosti standardů (tzv. Clarity Project)⁴⁸⁾ provedla IAASB revizi celé řady standardů včetně ISA 540 – Audit účetních odhadů (ISA 540). Podobnost auditorských přístupů k odhadům a k oceňování reálnou hodnotou vedla k rozhodnutí spojit standard ISA 540 se standardem ISA 545 – Audit ocenění reálnou hodnotou a jejího vykazování (ISA 545). Oba standardy byly za tím účelem revidovány. IAASB je přesvědčena, že tato kombinace zvýrazňuje rozlišení mezi odhady, které se týkají oceňování reálnou hodnotou na jedné straně a ostatními typy odhadů, vychází totiž z jejich vzájemné podobnosti, ale zároveň je staví do kontrastu tam, kde vykazují jemné odlišnosti. Revidovaný standard ISA – ISA 540 (revidovaný a přeformulovaný) – klade větší důraz na oblasti s vyšším rizikem, na uplatňovaný úsudek a na možná zkeslení. Tím auditorovi usnadňuje formulování správných závěrů o přiměřenosti odhadů v rámci účetního výkaznictví dané účetní jednotky. Jde zároveň o oblasti, které mají zvláštní význam z hlediska práce s reálnými hodnotami.

Revidovaný standard také obsahuje rozšířená vodítka pro audit účetních odhadů reálné hodnoty v porovnání se stávajícím standardem ISA 545 včetně auditorských úvah o správné aplikaci požadavků účetního rámce, které se vztahují k těmto odhadům⁴⁹⁾ a k využívání modelů při oceňování⁵⁰⁾.

Standard ISA 540 (revidované a přeformulované znění) věnuje zvýšenou pozornost řadě dalších otázek, například: problematice auditorova vyhodnocení vlivu nejistoty odhadů na hodnocení rizik; metodiky, podle kterých vedení provádí svoje odhady; přiměřenost předpokladů používaných vedením; adekvátnost zveřejňování. Tyto otázky jsou celkově důležité pro zpracování odhadů, ale zároveň mají zvláštní význam i v souvislosti s problematikou reálných hodnot.

Standard ISA 540 (revidované a přeformulované znění) bude v platnosti pro audity účetních závěrek za období počínající po 15. prosinci 2009, což je datum, k němuž vstoupí v platnost všechny standardy přeformulované v rámci projektu vyšší srozumitelnosti standardů (Charity Project)⁵¹⁾ IAASB⁵¹⁾. Některé skutečnosti, o nichž se pojednává v aplikačních a dalších vysvětlujících materiálech k revidovanému a přeformulovanému znění standardu ISA 540, byly ovlivněny změnami na úvěrových trzích, které se projeví těsně před dokončením tohoto nového standardu ISA, a proto jsou v těchto materiálech obsažena vodítka, jichž nejspíše využijí auditoři při plánování zakázek, které se vztahují k rokům 2008 a 2009. Auditoři, kteří se možná budou chtít s těmito novými materiály seznámit, si je mohou stáhnout ze stránek http://www.ifac.org/Members/DownLoads/ISA_540_Revised_and_Redrafted.pdf.

Zmíněná vodítka například auditor uplatní hlavně tam, kde finanční nástroje, do nichž účetní jednotka investovala, jsou spojeny s relativně vysokou mírou nejistoty při použití odhadů. Může jít o účetní odhady reálné hodnoty u všech složitých finančních nástrojů a u derivátových finančních nástrojů, které nejsou veřejně obchodovány a také o účetní odhady reálné hodnoty, pro něž účetní jednotka používá vysoce specializované modely, které si sama vypracovala, nebo pro něž platí předpoklady či vstupy, které nelze pozorovat na trhu.

⁴⁶⁾ <http://www.iasb.org/News/Press+Releases/IASB+provides+update+on+response+to+credit+crisis.htm>

⁴⁷⁾ ISA 540 (Revidované a přeformulované znění), Audit účetních odhadů [včetně účetních odhadů reálné hodnoty a příslušných vykázaných hodnot]. Platí pro audity účetních závěrek za období počínající po 15. prosinci 2009.

⁴⁸⁾ Cílem projektu „Clarity“ je zajistit, aby standardy IAASB byly jasnější, čtivější a jednoznačnější. Standardy by měly jasně sdělovat, co požadují a jaká vodítka poskytují. Tím má projekt přispět k jednoduššímu a důslednějšímu uplatňování standardů.

⁴⁹⁾ ISA 540 (Revidované a přeformulované znění), odstavec A13-A15 a A120-A121.

⁵⁰⁾ ISA 540 (Revidované a přeformulované znění), odstavec A74-A76.

⁵¹⁾ Až vstoupí v platnost standard ISA 540 (revidované a přeformulované znění), přestane platit ISA 545 (v důsledku sloučení stávajících standardů).

Jak dále postupovat

Pracovní skupina a personál IAASB posoudí, nakolik je zapotřebí dalších informací nebo vodítek pro audit reálné hodnoty. Každá další práce si pravděpodobně vyžádá koordinaci s dalšími subjekty včetně členských organizací IFAC, firem, regulačních orgánů, orgánů auditorského dohledu a národních institucí vydávajících auditorské standardy. U některých navrhovaných kroků – především při vypracování jakýchkoli nových pokynů pro praxi (practice statements) – bude třeba vypracovat oficiální návrh projektu, který musí schválit IAASB. Musí proto jít o dlouhodobější iniciativy, které projdou řádným postupem IAASB. Další informace o dosavadní činnosti pracovní skupiny a o jednáních IAASB lze nalézt na webových stránkách <http://www.ifac.org/IAASB/ProjectHistory.php?ProjID=0080>.

Co je IAASB

Cílem IAASB, která je nezávislým standardizačním orgánem Mezinárodní federace účetních, je sloužit veřejnému zájmu stanovováním vysoce kvalitních standardů pro audit a ověřování. IAASB napomáhá sbližování mezinárodních a národních standardů a tím v celosvětovém měřítku zkvalitňuje a sjednocuje praktické postupy a posiluje důvěru veřejnosti vůči práci auditorů a ověřovatelů jako příslušníků globální profese. Na činnost IAASB dohlíží Rada pro dohled nad veřejnými zájmy, přičemž součástí tohoto dohledu je stanovení kritérií pro správné pracovní procesy a postupy IAASB.

Více informací o IAASB lze nalézt na jejích domovských stránkách na adrese www.iaasb.org, anglický originál textu naleznete na www.iaasb.org (IAASB Newswire – Challenges in Auditing Fair Value Accounting Estimates in the Current Market Environment).

Hlavní kontakty

Jim Sylph, Executive Director, Professional Standards
(jimsylph@ifac.org)

Kathleen Kerrigan, Technical Manager, IAASB
(kathleenkerrigan@ifac.org)

Tento dokument vypracovali pracovníci IAASB. Dokument není závazný a byl vydán pouze pro informační účely.